

Művészet

BÁRDOSI JÓZSEF:

Tulajdonságok nélküli művészet

A kötet Bárdosi József (1956) művészettörténész és muzeológus válogatott írásait tartalmazza. A szerző a váci Tragor Ignác Múzeum állandó munkatársaként, valamint hosszú éveken át az Expanzió akcióművészeti fesztivál társszervezőjeként közvetlen tanúja volt a nyolcvanas–kilencvenes évek számos kortárs eseményének. Az általa rendezett kiállítások és közzétett publikációk a 20. századi művészet olyan fogalmi egységeihez kapcsolódnak, mint a mimézis, az élő műfajok és a művészet-elmélet.

Számunkra elsősorban az élő művészet megnyilvánulásaihoz fűződő interpretációs tevékenysége bizonyulhat meghatározónak, hiszen ő maga is hathatósan hozzájárult a performatív műfajok hazai afirmációjához, elméleti-gyakorlati elfogadtatásához, így hát azon kevés szakembereink egyike, akik szervezéseik révén a legjobb pillanatban és a legjobb helyen fejtettek ki jelentős úttörő tevékenységet.

A szerző filozófiai pallérozottsága lépten-nyomon kifejezésre jut, at-

tól függetlenül, hogy a múlt vagy a jelenkor, a hagyomány vagy az innováció felől közelíti meg tárgyát. A kötet szerkezeti felépítése követi Bárdosi művészetszemléleti evolúciójának történeti ívét, amennyiben néhány általánosabb kitekintésű művészetfilozófiai tanulmányt követően összehasonlító elemzést nyújt a hellén kultúra és a reneszánsz utánzás-elméletéről, valamint az utóbbi két-három évszázad ábrázolási koncepciójáról.

A szövegválogatás azonban első-sorban a kortárs magyar (képző) művészet produkciójára koncentrálna, a még élő alkotókat és műfajokat veszi lajstromba, és pont ebben van fő érdemeinek egyike. Például a váci görög templomban lezajlott jelentősebb akciók és performanszok szinte kizárólag Bárdosi pontos és szemléletes leírásai alapján

váltak művészettörténetileg is besorolhatóvá és értékelhetővé, akárcsak az 1996-ban realizált nagy közösségi esemény, a Platón egyik fő művét újraélesztő összművészeti *Lakoma*. Ugyancsak az ő érdeme, hogy a ma is létező, de jellegét tekintve jelentősen más módon Expanzió nyolcvanas évekbeli előadásait képileg is megfelelően dokumentálták és archiválták. Mindez azért is fontos, mert számos,

ma már nem aktív performanszművész akcióművészeti munkásságának csúcán jutott el a váci fesztiválra (Kelényi Béla, Mészáros Ottó, Lantos Erzsébet, Bone Rudolf, Bíró József stb.), sőt néhányan már nem is élnek (Slavko Matković, Bohár András).

Jellemző, hogy Bárdosi figyelme nem ragad le a nyolcvanas–kilencvenes évek egyik legprogresszívebb művészeti törekvésénél. Ugyanilyen érdeklődéssel fordul az ugyancsak újdonságnak számító és a rendszer-váltást követően lendületet vett hazai elektrográfia műhelyei felé, tevékenyen alakítva a fénymásolón, telefaxon és digitális úton létrehozott grafika elméleti konstrukcióját.

Bárdosi Józsefet továbbra is nyitott szemlélet hatja át, miközben a modernitás hagyományosabb poétikáihoz is értőn közelít. Úgy is mint művészettörténész, és úgy is mint tevékeny elektronikus hangperformer.

SZOMBATHY BÁLINT

(*Orpheusz Kiadó, Budapest, 2005, 416 oldal, 2800 Ft*)

MÓDER REZSŐ: **Ötdimenziós acélköltészet**

A Dorottya-könyvek negyedik kötetként – a Jovián György, Gerber Pál

és Geszler Mária Garzsuly munkásságát bemutató publikációkat követően – Móder Rezső (1954) mobilszobrászról és fémzeneszerzőről jelent meg kismonográfia P. Szabó Ernő tollából, Bordács Andrea szerkesztésében.

Az „ötvenévesek klubjába” lépve Móder 35 esztendőnyi alkotói munkát tud maga mögött, művei mintegy húsz hazai és alig valamivel kevesebb külföldi közgyűjteményben szerepelnek. Legjelentősebb élő fémszobrászunk tehát, aki meglehetősen egyéni úton jutott el műfajilag szerteágazó munkásságának mai, összegzésre érett állapotába. Eredetileg villanyszerelő volt a Dunaújvárosi Vasműben, ahol életre szóló „út-ralavót” kapott az anyagban és az emberben rejlő erő specifikus szembesülésének drámai mozzanatoktól sem mentes tapasztalatából. Az ott szerzett alapélmények olyannyira meghatározó nyomokat hagytak benne, hogy a Képzőművészeti Főiskola festő és grafika szakán diplomát szerzett ifjú alkotó radikális elhatározással lendült bele a fémszobrászatba, miközben főiskolai kifejezőeszközeit sem hanyagolta el. A későbbiekben az acélszobrászatból fejlesztette ki egyedülálló fémmzenei tevékenységét, mint ahogy költészeti objektjeinek és performanszainak indíttatása is ehhez kapcsolódik. Jelenleg 13 nyílt és köztéri műve látható országszerte, nem számítva a saját telkén alapított Zenélő